

NRB Unified Directives for Class A, B and C Licensed Institutions

Directive 16

Language mode: Ne

C.M. & Associates, Chartered Accountants | Kathmandu, Nepal

Generated: 2026-09-03

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

C.M. & Associates • Reference Copy | cma.com.np

Contents

Directive 16: Provisions Relating to Mobilisation of Financial Resources

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

Directive 16: Provisions Relating to Mobilisation of Financial Resources

Classification: PASS

Source document: NRB_Unified_Directives_2082_Bilingual_Compiled_Directives_1-21.docx

Legal Status: Original Nepali source text prevails; English is a controlled facilitative translation.

Nepali authoritative text

वित्तीय स्रोत संकलन सम्बन्धी व्यवस्था

Preamble

Nepali authoritative text

यस बैंकबाट “क”, “ख” र “ग” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले संकलन गर्ने वित्तीय स्रोत सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ७९ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी देहायका निर्देशन जारी गरिएको छ ।

Source Page: 134

1 Limit on Mobilisation of Financial Resources

Nepali authoritative text

(१) “क” वर्गका वाणजिय बैंक, “ख” वर्गका राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंक, “ग” वर्गका राष्ट्रिय स्तरका वित्त कम्पनीलाई नकिषेप संकलनसम्बन्धी कुनै सीमा लाग्ने छैन ।

(२) राष्ट्रिय स्तरका विकास बैंक बाहेक “ख” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा २० गुणासम्म वित्तीय स्रोत (ब्याज वा बनि ब्याजमा स्वीकार गरिने कुनै पनपिरकारको नकिषेप, सापटी र वभिन्न कसिमिका ऋण उपकरणहरु) संकलन गर्न सक्नेछ ।

(३) राष्ट्रिय स्तरका वित्त कम्पनीबाहेकका “ग” वर्गको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो प्राथमिक पुँजीको बढीमा १५ गुणासम्म वित्तीय स्रोत (ब्याज वा बनि ब्याजमा स्वीकार गरिने कुनै पनपिरकारको नकिषेप, सापटी र वभिन्न कसिमिका ऋण उपकरणहरु) संकलन गर्न सक्नेछ ।

(४) सापटीको हकमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो कुल नकिषेप दायित्वको बढीमा एक चौथाईसम्म परिचालन गर्न सक्नेछ ।

(५) वित्तीय स्रोत संकलन सीमा अनुगमन गर्ने प्रयोजनको लागि ठीक अघिल्लो त्रैमासमा कायम रहेको प्राथमिक पुँजीलाई आधार मानिन्छ ।

2 Limit on Institutional Deposits

Nepali authoritative text

(क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै एउटा फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाबाट आफ्नो कुल नकिषेपको बढीमा १० प्रतिशतसम्मको सीमामा नबढ्ने गरी संस्थागत नकिषेप परिचालन गर्न पाउने छ ।

(ख) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको कुल नकिषेपमा सरकारी संस्था एवम् संस्थानहरु, पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरु, बचत तथा ऋण सहकारी संस्था तथा त्यस्ता संस्था एवम् संस्थान मातहत सञ्चालित कोषहरुको नकिषेपको अंश ५० प्रतिशतभन्दा बढी कायम गर्न पाउने छैन ।

(ग) इजाजतपत्रप्राप्त “क” वर्गका वाणजिय बैंकले स्वीकार गर्ने स्वदेशी मुद्राको कुल नकिषेपमा संस्थागत नकिषेपको अंश १० प्रतिशत र इजाजतपत्रप्राप्त “ख” तथा “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरुले स्वीकार गर्ने कुल नकिषेपको अंश कुल नकिषेप दायित्वको १५ प्रतिशतभन्दा बढी कायम गर्न पाउने छैन ।

3 Rules and Procedures for Deposit Collection and Payment

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले स्वीकार गर्ने नक्षिपको अवधि, प्रकार आदि सम्पूर्ण नयिम तथा कार्यवधिकी बारेमा इजाजतपत्रप्राप्त संस्था आफैले नयिम बनाई लागू गर्नु पर्नेछ र त्यस्तो नयिम तथा कार्यवधि यस बैंकको बैंक तथा वित्तीय संस्था नयिमन विभाग र सम्बन्धित सुपरविक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कारोबार नभएका बचत खाताको हकमा ३ वर्ष एवम् कल खाता र चल्ती खाताको हकमा १ वर्ष भन्दा बढी समयावधि व्यतीत भएपछि त्यस्तो खाता नक्षिप (Dormant) गर्नु पर्नेछ । यसअघि बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नीतगित व्यवस्था बमोजमि नक्षिप गरिएका खाताहरुको हकमा यसै व्यवस्था बमोजमि अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ । साथै, सो खाता सक्रिय गर्दा संस्थाको ग्राहक पहिचान सम्बन्धी नीतिबमोजमि अध्यावधिक भएको खाताको हकमा सम्बन्धित ग्राहकको नविदनबाहेक अन्य कागजात लनि आवश्यक हुने छैन । वित्तीय माध्यमबाट समेत ग्राहक पहिचान अध्यावधिक गरी/गराई सो को पुष्टि गर्ने व्यवस्था गरी नक्षिप खाता सुचारु गर्न सकिने छ ।

(३) १० वर्षदेखि भन्दा बढी कारोबार नभएका खाताहरु इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी बन्द गर्न सक्नेछन् । यस्तो खाता बन्द गर्दा बैंकको वेबसाइटमा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) बैंक वा वित्तीय संस्थाले दश वर्षदेखि चल्ती नभएको वा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजमि हक दाबी नभएको नक्षिप खाताहरुको विवरण प्रत्येक आर्थिक वर्षको पहिलो महिनाभित्र यस बैंकमा पठाउनु पर्नेछ । साथै, यस प्रकारको नक्षिप रकम लनि आउने सूचना सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाले प्रत्येक पाँच वर्षमा एक पटक राष्ट्रियस्तरको दैनिक पत्रकामा प्रकाशन गर्नुका साथै सो सम्बन्धी वित्तृत विवरण आफ्नो वेबसाइटमा समेत राख्नु पर्नेछ । कसैको हकदाबी पर्न नआएको नक्षिप रकम यस बैंकको “बैंकडि विकास कोष” मा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(५) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले लाभांश घोषणा गरेको मितिले पाँच वर्षसम्म पनि सम्बन्धित शेयरधनी वा नजिको हकवालाले सो लाभांश लनि नआएमा प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र शेयरधनीको नामनामैसी सहितको विवरण राष्ट्रियस्तरको पत्रकामा कम्तीमा एकपटक प्रकाशन गर्नु पर्नेछ । यस्तो सूचना प्रकाशनपछि पनि लाभांशको भुक्तानी लनि नआएमा सम्बन्धित संस्थामा “दाबी नभएको लाभांश खाता” खोली रकम जम्मा गर्नु पर्नेछ । यसरी रकमान्तर भएको लाभांश रकमको विवरण अर्धवार्षिक गरी प्रकाशन गर्नु पर्नेछ र सो विवरण आफ्नो वेबसाइटमा तीन वर्षसम्म राखी यस बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(६) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले प्राकृतिक व्यक्तिलाई नाफा कमाउने उद्देश्य नराखी स्थापना भएका संघ/संस्थाहरुको हकमा मात्र बचत खाता खोल्न सक्नेछन् । प्राकृतिक व्यक्तिलाई नाफा कमाउने उद्देश्य नराखी स्थापित संस्थाहरु बाहेक अन्य संस्था, कम्पनी र अन्य संगठित संस्थाहरुको बचत खाता खोल्न पाइने छैन । साथै, स्वीकृत बैंकडि मान्यता अनुरूप सम्बन्धित संस्थाले चेकबुक जारी गर्ने खाता तथा जारी नगर्ने खाता छुट्याई सोही आधारमा चेकबुक जारी गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । तर, उक्त व्यवस्थाले प्राकृतिक व्यक्तिलाई बाहेकका अन्य संघ, संस्था, कम्पनी लगायतका अप्राकृतिक व्यक्तिलाई आर्जन हुने गरी राखिएको बचत खाता बाहेक अन्य खाता खोल्न बाधा पुर्‍याएको छैन ।

(७) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले पाकेको मुद्दती नक्षिपको साँवा तथा ब्याज खातामा खोली मुद्दती नक्षिपमा प्रदान गरिने ब्याज र भुक्तानी अवधि (Maturity Period) पश्चात् फर्ति हुने रकम त्यस्तो बचत खातामा अभिलेख जम्मा हुने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(८) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले कुनै प्राकृतिक व्यक्तिको रु. ५० लाख भन्दा बढीको मुद्दती नक्षिप स्वीकार गर्दा नक्षिपकर्ताको स्थायी लेखा नम्बर (PAN) अनिवार्य रुपमा लनुपर्नेछ ।

(९) इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कुनै पनव्यक्ति, फर्म, कम्पनी र अन्य संगठित संघ संस्थाहरुलाई कुनै पनप्रकारको नक्षिप स्वीकार गर्दा त्यस्तो रकममा नक्षिपमा दडिने अंकित ब्याजदर (Coupon Rate) बाहेक अन्य कुनै पनप्रकारको शुल्क/कमशिन वा यसै अन्य शीर्षकबाट बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई व्ययभार पर्ने कुनै प्रकारको आर्थिक सुविधा दनि पाइने छैन ।

4 Borrowings

(१) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले ढुँदा नं. १ मा उल्लिखित सीमाभित्र रही इजाजतपत्रप्राप्त संस्था, फर्म, कम्पनी तथा संगठित संस्थासँग सापटी लनि सक्ने छ ।

(२) उपढुँदा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाबाट कुनै आर्थिक सहायता वा ऋण लनुपरेमा

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस बैंकको स्वीकृतलिनिपर्नेछ । वदिशी मुद्रामा आर्थिक दायित्व नपर्ने गरी वदिशी संस्था वा नजिको नेपालमा स्थापित संस्था वा परियोजनाबाट यस बैंकबाट पूर्वस्वीकृतलिई इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले स्वदेशी मुद्रामा ऋण तथा अनुदान लिन सक्नेछ ।

5 Issuance of Debentures and Other Debt Instruments

Nepali authoritative text

(१) अन्तमि लेखापरीक्षण भएको पछिल्लो वित्तीय वविरणको आधारमा कायम रहेको प्राथमकि पुँजीको पाँच प्रतशितभन्दा बढी सञ्चति नोक्सानी बाँकी नरहेको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले आफ्नो प्राथमकि पुँजीको शत प्रतशितसम्मको डबिञ्चर/अन्य ऋण उपकरण जारी गर्ने स्वीकृतिका लागि यस बैंकमा नविदन पेश गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो नविदनका सम्बन्धमा यस बैंकले आवश्यक शर्त तोकी डबिञ्चर तथा अन्य ऋण उपकरण जारी गर्न स्वीकृतिदिन सक्नेछ ।

(२) डबिञ्चर/अन्य ऋण उपकरण जारी गर्ने बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नषिकाशन गरिएको आर्थकि वर्ष र भुक्तानी हुने आर्थकि वर्ष बाहेकका प्रत्येक वर्ष वार्षकि मुनाफाबाट समानुपातकि (Proportionate) आधारमा रकम भुक्तानी कोष (Capital Redemption Reserve) अनविार्य रुपमा राख्नु पर्नेछ ।

तर,

(क) यस बैंकले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पूरा गर्ने प्रयोजन बाहेकको अवस्थामा संस्थाले कुनै आर्थकि वर्षमा ५ पूरण आर्थकि वर्ष भन्दा बढी भुक्तानी अवधिबाँकी रहेको ऋणपत्र जारी गरेको रकम बराबर बोनस शेयर जारी गरेमा सो आर्थकि वर्षमा भुक्तानी कोष (Capital Redemption Reserve) मा रकम जम्मा गर्न अनविार्य हुने छैन । तर, सो वर्षमा जम्मा गर्नुपर्ने रकम उक्त वर्ष पश्चात्का आर्थकि वर्षहरुमा थप गरी समानुपातकि आधारमा अनविार्य रुपमा उक्त कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(ख) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले स्रोत परचालनमा गणना हुने गरी ऋणपत्र जारी गरेमा भुक्तानी कोष (Capital Redemption Reserve) मा रकम जम्मा गर्न अनविार्य हुने छैन ।

(३) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ऋणपत्र जारी गर्दा नै पुँजी कोषको अङ्गको रुपमा रहने वा स्रोत परचालनमा गणना हुने व्यहोरा स्पष्ट रुपमा खुलाउनु पर्नेछ । यसअर्घा जारी गरिएका ऋणपत्रको हकमा समेत सोही बमोजमि छुट्याउनु पर्नेछ । एकपटक ऋणपत्रको वर्गीकरण गरेपछि पुनःपरविर्तन गर्न पाइने छैन ।

(४) वाणजिय बैंकले आफ्नो चुक्तापुँजीको न्यूनतम २५ प्रतशित बराबर अनविार्य रुपमा ऋणपत्र जारी गर्नु पर्नेछ । यसतो ऋणपत्र २०८२ असारमसान्तभतिर जारी गरसिक्नु पर्नेछ । तर एकपटक चुक्तापुँजीको २५ प्रतशित बराबर ऋणपत्र जारी गरेको अवस्थामा पछि चुक्तापुँजी वृद्धा भएको कारणले थप ऋणपत्र जारी गर्न अनविार्य हुने छैन ।

(क) वाणजिय बैंकको शाखा कार्यालय नभएका स्थानीय तह बाहेकका स्थानमा शाखा कार्यालय वसितार गर्न रोक लगाउने र

(ख) भूकम्प पीडितलाई प्रवाह गरनि बाहेकका अन्य पुनरकरजा सुविधा प्रदान नगर्ने ।

(५) कृषिक्षेत्रमा दीर्घकालीन साधनको उपलब्धता सहज बनाउन उक्त क्षेत्रमा लगानीको अनुभव हासलि गरेका वाणजिय बैंकहरुले सम्बन्धति नकियाबाट स्वीकृतलिई कृषि ऋणपत्र (Agricultural Bond) जारी गर्न सक्नेछन् ।

(६) ऊर्जा क्षेत्रमा दीर्घकालीन साधनको उपलब्धता सहज बनाउन ऊर्जा क्षेत्रमा लगानीको अनुभव हासलि गरेका वाणजिय बैंकहरुले सम्बन्धति नकियाबाट स्वीकृतलिई ऊर्जा ऋणपत्र (Energy Bond) जारी गर्न सक्नेछन् ।

(७) यसरी जारी गरिएको कृषितिथा ऊर्जा ऋणपत्रबाट संकलति रकम ऋणपत्र जारी भएको मतिलि ३ वर्षभतिर सम्बन्धति क्षेत्रमा करजा प्रवाह गरसिक्नु पर्नेछ । करजा लगानी गर्दा पहिलो वर्ष संकलति रकमको न्यूनतम ३० प्रतशित, दोस्रो वर्षसम्म संकलति रकमको न्यूनतम ६० प्रतशित तथा तेस्रो वर्षसम्ममा बाँकी सम्पूर्ण संकलति रकम लगानी गर्नु पर्नेछ ।

(८) कृषितिथा ऊर्जा ऋणपत्र जारी गरेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले ऋणपत्रबापत संकलति सम्पूर्ण रकम सम्बन्धति क्षेत्रमा लगानी नगरसिकेसम्म अन्य संस्थाहरुले जारी गरेको सोही प्रकृतिको ऋणपत्र खरदि गर्न पाउने छैन ।

6 Subordinated Term Debt and Redeemable Non-Convertible Preference Shares

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले सुरक्षण नराखिएको सहायक आवधिक ऋणपत्र (Subordinated Term Debt) र भुक्तानीयोग्य अपरविर्तनीय अग्राधिकार शेयर (Redeemable Non-Convertible Preference Share) जारी गर्दा यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाका अतरिकित नमिन

शर्तहरूको अधीनमा रही गर्नु पर्नेछः

- (१) ऋणपत्र कुनै पनिसुरक्षण नराखी नषिकाशन गर्नु पर्ने,
- (२) ऋणपत्रको अवधितोकिएको हुनु पर्ने,
- (३) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरमा प्रदान गरिने ब्याज/लाभांश भुक्तानी गर्नु अवधि, वार्षिक ब्याजदर प्रतिशतमा तोकनु पर्ने, ब्याजदर परिवर्तन गर्न नपाइने र आर्जति ब्याज रकममा आयकर ऐन अनुसार आयकर लागू/लगाउने व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- (४) इजाजतपत्रप्राप्त संस्था वधितन भएको अवस्थामा ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरको भुक्तानी नकिपेकताभन्दा पछि मात्र हुने,
- (५) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयर जारी भएको मितिले ६ महिनाभित्रमा नेपाल धितोपत्र वनिमिय बजारमा सूचीकृत गर्नु पर्ने,
- (६) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयर नषिकाशन गर्न अघितयार गरिने वविरणपत्र यस बैंकको सहमतिले मात्र प्रकाशित गर्नु पर्ने,
- (७) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरको रकम भुक्तानी गर्न सरिजना गरिने पुँजी फरिता जगेडा कोष (Capital Redemption Reserve) को व्यवस्था गर्न नमिनानुसार कोष सरिजना गरेको हुनु पर्ने:
- (क) नषिकाशन गरिएको आर्थिक वर्ष र भुक्तानी हुने आर्थिक वर्ष तयस्तो भुक्तानी कोष (Redemption Reserve) मा कुनै रकम वनियोजन नगरे पनहुने,
- (ख) भुक्तानी अवधि बाँकी रहेका प्रत्येक वर्ष वार्षिक मुनाफाबाट कम्तीमा समानुपातिक (Proportionate) आधारमा रकम छुट्याउनु पर्ने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजमि समानुपातिक आधारमा छुट्याउनु पर्ने रकमभन्दा बढी रकम छुट्याउने भएमा जुन आर्थिक वर्षमा कोष रकम छुट्याउने हो स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

तर, यस बैंकले तोकेको न्यूनतम चुक्ता पुँजी पूरा गर्ने प्रयोजन बाहेकको अवस्थामा संस्थाले कुनै आर्थिक वर्षमा ५ पूर्ण आर्थिक वर्ष भन्दा बढी भुक्तानी अवधि बाँकी रहेको ऋणपत्र वापत भुक्तानी कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने रकम बराबर बोनस शेयर जारी गरेमा सो आर्थिक वर्षमा भुक्तानी कोष (Capital Redemption Reserve) मा रकम जम्मा गर्न अनिवार्य हुने छैन । तर, सो वर्षमा जम्मा गर्नु पर्ने रकम उक्त वर्ष पश्चात्का आर्थिक वर्षहरूमा थप गरी समानुपातिक आधारमा अनिवार्य रुपमा उक्त कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(८) Private placement को आधारमा बकिरी गरिने ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरको सम्बन्धमा कुनै संघ/संस्थासँग अग्रमि कुनै सम्झौता भएको भए सो सम्झौताको प्रतिलिपि पेश गर्नु पर्ने,

(९) यदी कुनै पक्षले सो पक्षलाई छुट्याइएको ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयर खरिद नगरेमा सो ऋणपत्र खुल्लाई बकिरी गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्ने,

(१०) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरमा आर्जति ब्याज लगानीकर्ताहरूलाई कहिले भुक्तानी गर्ने भन्ने वषियमा वविरणपत्रको “ब्याज/लाभांश भुक्तानी गर्ने समय (Interest/Preferred Dividend Payment Timing)” शीर्षक अन्तर्गत स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्ने,

(११) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयरमा आवेदन गर्ने प्रत्येक आवेदकलाई नजिले आवेदन गरेको रकममा आवेदन गरेको मतिदिखि बाँडफाँड हुने दनिसम्मको अवधिका लागि प्रचलति बजारको दरले खण्डति अवधिको ब्याज (Broken Period Interest) प्रदान गर्नु पर्ने र सो वषियमा वविरणपत्रमा स्पष्ट उल्लेख गर्नु पर्ने,

(१२) ऋणपत्र/भुक्तानीयोग्य अपरविरतनीय अग्राधिकार शेयर भुक्तानी गरेपछि बुँदा नं. ५ को उपबुँदा नं. २ र यस बुँदाको उपबुँदा नं. ७ बमोजमि कायम गरेको भुक्तानी कोषमा बाँकी रहेको रकमलाई पुँजीकोष समायोजन कोषमा रकमान्तर गर्नु पर्नेछ । पुँजी समायोजन कोषमा जम्मा भएको रकमबाट बोनस शेयरमात्र जारी गर्न सकिने छ ।

7 Perpetual Non-Cumulative Preference Shares

Nepali authoritative text

यस बैंकले इजाजतपत्रप्राप्त संस्थालाई देहायबमोजमिका शर्तहरूको अधीनमा रही अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेयर (Perpetual Non-Cumulative Preference Share) जारी गर्न स्वीकृतदिनि सक्नेछः

- (१) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेयरको भुक्तानी अवधितोकी नषिकाशन गर्न पाइने छैन ।
- (२) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेयर संस्थागत लगानीकर्ताले मात्र धारण गर्ने सुनिश्चिति हुने गरी जारी गर्नुपर्नेछ ।
- (३) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेयर इजाजतपत्रप्राप्त संस्था स्वयंले नषिकाशन गर्नुपर्नेछ । साथै यस्तो शेयर पूर्ण रुपमा चुक्ता भएको हुनुपर्नेछ ।
- (४) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेयर कुनै पनिसुरक्षण नराखी नषिकाशन गर्नुपर्नेछ ।

- (५) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरमा लाभांश वतिरण गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धी नरिणय गर्ने सम्पूर्ण अधिकार सम्बन्धति इजाजतपत्रप्राप्त संस्थामा नहिंति हुनेछ र यससम्बन्धी व्यवस्था इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले वविरणपत्रमा स्पष्ट रुपमा खुलाउनुपर्नेछ । साथै, यस्तो शेरमा प्रदान गर्ने लाभांश दर समेत वविरणपत्रमा स्पष्ट रुपमा खुलाउनुपर्नेछ ।
- (६) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरको लाभांश वतिरण नाफा नोक्सान बाँडफाँड हसिबमारफत चालु आर्थिक वर्षको मुनाफाबाट मात्र गर्नुपर्नेछ । यसका लागि सञ्चति मुनाफा खाता एवम् कुनै पनिकोष खर्च गर्न पाइने छैन ।
- (७) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरमारफत नोक्सानी प्रशोचन गर्ने सम्बन्धमा:
- (क) अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेर जारी गरेको इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको तोकिएको ट्रिगर बनिंदु (Trigger Point) पुगेको अवस्थामा नोक्सानी प्रशोचन गर्ने प्रयोजनका लागि त्यस्तो शेर साधारण शेरमा परिणत गर्नुपर्नेछ । यसरी परिणत गर्नु अघि यस बैंकको स्वीकृति लनुपर्नेछ ।
- (ख) यस व्यवस्थाको लागि साधारण शेर प्राथमिकि पुँजी (CET 1) कुल जोखमि भारति सम्पत्तिको ५.१२५ प्रतिशतभन्दा कम भएको अवस्थालाई ट्रिगर बनिंदु (Trigger Point) मानिनेछ ।
- (ग) खण्ड (ख) बमोजमि अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरलाई संस्थापक समूहको साधारण शेरमा परिणत गर्नुपर्नेछ । यसरी परिणत गर्दा संख्या नरिधारण गर्ने वधि/सूत्र वविरणपत्रमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- (८) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेर जारी गर्दा यस प्रकारको शेरमा नहिंति जोखमि तथा ट्रिगर बनिंदु पश्चात हुन सक्ने अपेक्षति परिणामका बारेमा स्पष्ट खुलाइ Risk Disclosure Statement सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (९) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरमा लगानी गर्ने लगानीकर्ताबाट देहायबमोजमि व्यहोरा समेत समावेश गरी लखिति सहमति लनुपर्नेछ:
- (क) उपबुँदा ८ बमोजमि Risk Disclosure Statement लगानीकर्ताले प्राप्त गरेको,
- (ख) वविरणपत्रमा उल्लिखिति सम्पूर्ण व्यवस्था तथा शर्त पढेको र बुझेको,
- (ग) लगानीकर्ता अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरमा नहिंति जोखमिका बारेमा पूर्ण जानकार रहेको ।
- (१०) इजाजतपत्रप्राप्त संस्था खारेजी भएको अवस्थामा अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेरको भुक्तानी साधारण शेरभन्दा अगाडि तर पूरक पुँजी (Tier 2 Capital) मा समावेश भएका नयामकीय पुँजी उपकरणहरु, नकिषेपकर्ता एवं अन्य साधारण साहुभन्दा पछि मात्र हुने ।
- (११) यस बैंकले अवमोच्य असञ्चति अग्राधिकार शेर स्वीकृतिदिदा आवश्यकतानुसार अन्य थप शर्तहरु तोकन सक्नेछ ।
- (१२) उपर्युक्त व्यवस्था Capital Adequacy Framework, 2015 लागू हुने इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाको हकमा मात्र लागू हुनेछ ।

8 Deposit Accounts between Licensed Institutions

Nepali authoritative text

- (क) इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त अन्य कुनै पनिकार तथा वतितीय संस्था वा कुनै पनिकारको नकिषेप सम्बन्धी कारोबार गर्ने संस्थामा ब्याज प्राप्त हुने गरी कुनै पनिकारको नकिषेप खाता खोलन पाउने छैन । तर, इजाजतपत्रप्राप्त “ख” र “ग” वर्गका वतितीय संस्थाहरुले अन्य इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाहरुमा मागेको बखत फरिता पाउने प्रकारको खाता (Call Deposit) खोलन सक्नेछन् ।
- (ख) यो व्यवस्थाले देहायबमोजमिका रकमहरु ब्याज आर्जन हुने गरी राख्न रोक लगाएको मानिने छैन:
१. कर्मचारी अवकाश कोष वापतको रकम,
 २. शुरु सार्वजनिक नकिषाशन, पुनः सार्वजनिक नकिषाशन र हकप्रद शेर नकिषाशनबाट संकलन भएको रकम जम्मा गरी ब्याज आर्जन हुने गरी राखिएको नकिषेप खाता ।
- (ग) उपर्युक्त बुँदा नं. (ख) बाहेकका ब्याज आर्जन हुने गरी यस पूर्व खोलएका मुददती नकिषेप खाताहरुको हकमा सो को भुक्तानी अवधि (Maturity Period) समाप्त भए पश्चात् नवीकरण गर्न पाइने छैन ।

9 Fine for Mobilising Financial Resources in Excess of the Limit

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले यस बैंकको वतितीय स्रोत संकलन सम्बन्धी व्यवस्था अन्तर्गत तोकिएको सीमा भन्दा बढी हुने गरी वतितीय स्रोत परिचालन गरेको वा सापटी लएको अवस्थामा त्यस्तो सीमाभन्दा बढी संकलन गरिएको नकिषेप स्रोत वा सापटी सीमामा नल्याएसम्मको अवधिको लागि दैनिक रुपमा प्रचलित बैंकदरले हुन आउने रकम सम्बन्धति संस्थालाई हरजाना लगाउन सकिने छ । साथै, त्यस्तो संस्थाको कार्यकारी प्रमुखलाई समेत रु. एक लाखसम्म जरिवाना लगाउन सकिने छ र यस्तो रकम कार्यकारी प्रमुखबाट व्यक्तगित रुपमा असुलउपर गरिने छ ।

यस प्रयोजनको लागि लेखापरीक्षण भएको सबैभन्दा पछिल्लो वित्तीय वविरणबाट कायम हुन आउने प्राथमिक पुँजीलाई आधार लई गणना गरिने छ । सापटी सम्बन्धी दैनिक वविरण हाल यस बैंक समक्ष पेश भइरहेको अनिवार्य मौज्दात सम्बन्धी साप्ताहिक वविरण (नरिदेशन फा.नं. १३.१) मा एउटा छुट्टै सापटी शीर्षक कायम गरी सापटी लिएको कुल रकम खुलाउनु पर्नेछ ।

10 Further Public Issue of Shares

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्था सञ्चालनमा आएको मितिले तीन वर्षभित्र सर्वसाधारणको लागि छुट्टयाइएको शेयर बकिरी वविरण गरी सक्नुपर्नेछ । साथै, युक्तापुँजी वृद्धि प्रयोजनको लागि सर्वसाधारणलाई थप सार्वजनिक रुपमा पुनः शेयर नषिकाशन (Further Public Issue) गर्न सक्नेछन् ।

11 Share Deposit Schemes

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त संस्थाले देहायबमोजमिका शर्तअन्तर्गत रही शेयर नक्षिप (Share Deposit) योजनाहरु सञ्चालन गर्न सक्ने छन्:

(क) शेयर नक्षिप योजना अन्तर्गत बचत गर्ने बचतकर्ताहरुले उक्त कम्पनीको शेयर खरदि गर्न (संस्थापक समेत) चाहेको अवस्थामा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ तथा यस बैंकबाट जारी भएको एकीकृत नरिदेशन तथा इजाजतपत्र प्रदान गरिने नीतिला उल्लेख भएका प्रावधानहरु अनुसार संस्थापक हुन तोकिएको योग्यताहरु पूरा गरेको हुनु पर्ने ।

(ख) शेयर नक्षिप योजना अन्तर्गत जम्मा भएको नक्षिपलाई साधारण शेयरमा (संस्थापक समूह) परिवर्तन गर्न चाहने नक्षिपकर्ताहरुले वगितमा कारोबार गरिरहेका छन् वा हाल कायम ग्राहक भएका वा पूरा प्रक्रियाहरु पालना गर्नु पर्ने र यस्ता बचतकर्ताहरुलाई संस्थापक समूहको शेयर प्रदान गर्ने सम्बन्धमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नेपाल धतिपत्र बोर्डबाट समेत अनिवार्य रुपमा स्वीकृति लिएर मात्र इच्छुक बचतकर्ताहरुलाई संस्थापक शेयर दनुपर्ने ।

(ग) उक्त योजना अन्तर्गत सहभागी भई संस्थापक शेयर खरदि गर्न चाहने बचतकर्ताहरुलाई बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, यस बैंकले जारी गरेको एकीकृत नरिदेशन तथा अन्य प्रचलति ऐन, कानुनको अधीनमा रही प्रचलति धतिपत्र सम्बन्धी ऐन, नयिम, नरिदेशनको पालना गरी आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरेर मात्र संस्थापक समूहको शेयर खरदि गर्न सक्ने भन्ने व्यहोरा सार्वजनिक जानकारीका लागि प्रकाशति हुने सामग्रीमा उल्लेख भएको हुनुपर्ने ।

12 Insurance Schemes

Nepali authoritative text

इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नक्षिप स्वीकार गर्दाको बखतमा नै खाताहरु बीमा हुने व्यवस्था गर्ने भएमा बीमति खाताका एकै प्रकृतिका नक्षिपकर्ताहरुका बीचमा कुनै विभेद नहुने तथा नक्षिपकर्तालाई थप व्ययभार नपर्ने गरी यस्तो योजना सञ्चालन गर्न सक्नेछन् । बीमा पोलिसी (Insurance Policy) मा उल्लिखित गरिने सेवा, शर्त र सुविधाहरुको सम्बन्धमा बीमति नक्षिपकर्तालाई नक्षिप स्वीकार गर्दा कै बखतमा स्पष्ट जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

13 Prohibition on Gifts, Lotteries and Similar Programmes to Mobilise Deposits or Expand Business

Nepali authoritative text

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले नक्षिप संकलन तथा व्यवसाय वसितार गर्ने उद्देश्यले वित्तीय ग्राहकलाई कुनै पनकिसिमिको उपहार/चठिठा/प्रतयोगिता/पुरस्कार लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पाउने छैन ।

14 Deposit Protection

Nepali authoritative text

यस बैंकबाट इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो संस्थामा प्राकृतिक व्यक्तिका नाममा बचत तथा मुद्दती खातामा रहेको रु. ५ लाखसम्मको नक्षिप नक्षिप तथा कर्जा सुरक्षण कोषसँग सुरक्षण गराउने आवश्यक व्यवस्था मलाउनु पर्नेछ ।

साथै, इजाजतपत्रप्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो संस्थामा रहेको रु. ५ लाख रुपैयाँसम्मको व्यक्तिगत बचत तथा मुद्दती नकिषेपको रकम र त्यस्ता नकिषेपकर्ताको संख्यात्मक विवरण त्रैमासिक रुपमा त्रैमास समाप्त भएको एक महिनाभित्र नकिषेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

15 Deposit Accounts for Dividends Earned from Foreign Investment

Nepali authoritative text

वदिशी लगानीकर्ताले नेपालभित्र लगानी गरी आर्जन गरेको लाभांश रकम सम्बन्धित देशको सरकारी निकाय वा केन्द्रीय बैंकको सहमतमा बैंक तथा वित्तीय संस्थामा मुद्दती खाता खोली जम्मा गर्न सक्ने र सो नकिषेप तथा नकिषेपबाट आर्जित ब्याजको रपिट्रिएशन (Repatriation) देहायको शर्तमा वदिशी वनिमिय व्यवस्थापन विभागबाट स्वीकृतलिएर मात्र गर्न पाउने व्यवस्था कायम गरिएको छ:

शर्तहरू:

- (१) वनिमिय दर, ब्याजदर लगायतका कुनै पनि जोखिम सम्बन्धित लगानीकर्ताले नै बहन गर्नु पर्ने ।
- (२) यस्तो मुद्दती नकिषेपको अवधि किमतीमा १ वर्षको हुनु पर्ने र त्यस्तो नकिषेपको धतिमा कुनै कसिमिको कर्जा लनि नपाउने ।
- (३) यस्तो नकिषेप खाता खोल्नु अघि यस बैंकको वदिशी वनिमिय व्यवस्थापन विभागको पूर्व स्वीकृतलिनुपर्ने ।
- (४) यस्तो नकिषेप तथा ब्याजको अर्धवार्षिक विवरण यस बैंकको वदिशी वनिमिय व्यवस्थापन विभागमा पेश गर्नु पर्ने ।

16 Repeal and Saving

Nepali authoritative text

(१) यस बैंकबाट यसअघि जारी गरिएका देहायका नरिदेशनहरु खारेज गरिएको छ :-

एकीकृत नरिदेशन, २०८१ को वित्तीय स्रोत संकलन सम्बन्धी व्यवस्था इ.प्रा. नरिदेशन नं. १६/०८१ बाट जारी गरिएको नरिदेशन तथा सोपश्चात् मिति २०८२ माघ २ सम्म जारी भएका यसै विषयसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण परपित्तरहरु ।

(२) उपबुँदा (१) बमोजमि खारेज गरिएका नरिदेशन तथा परपित्तर बमोजमि भए गरेका काम कारवाही यसै नरिदेशन बमोजमि भए गरेको मानिन्छ ।

Source and disclaimer

This material is provided for information and reference only and does not constitute legal, regulatory, tax or professional advice. Original Nepali text is authoritative. English is a controlled facilitative translation and is not an official Nepal Rastra Bank translation. In case of inconsistency, ambiguity or difference, the official Nepali Directive and applicable Nepal Rastra Bank circulars prevail. C.M. & Associates is not affiliated with, approved by or endorsed by Nepal Rastra Bank.

Watermark: C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np

C.M. & Associates • Reference Copy • cma.com.np